

**Nauicula siue speculum fatuoru[m] Prestantissimi
sacraru[m] literaru[m]**

Geiler von Kaysersberg, Johannes

Argentorati, 24. Jan. 1513

58 Jngrato[rum]. Nole. Beneficiu[m] nimis retribuere: no[n] retribuere:
dissimulare: no[n] recognoscere: mala p[ro] bonis retribuere:
b[e]n[e]ficiu[m] vitup[er]are: b[e]n[e]ficium quasi maleficium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70346](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-70346)

q.c.h. aut aliud. Fuge stulticiā hāc negligētie: q̄ est p̄teritor̄ bonor̄
nouerca/futuroz impedimentū/ anime pditio directe & indirecte. Ex
summa pdi. dictōe/negligētia. Excute torporē:nō audis tonitruū: Di
scidite a me maledicti. clamore: hostes sunt in porta sensuū: ignis & cu
piscētiaz in sensualitate: aq̄ cogitationū in fantasie: & adhuc stertis.
Clama: Salua/nos perimus. Ex summa vtu. de oīonis necessitate.

Dñica.ij. post trinitatis: in octa. Joā. pma Julij

Stultoz infinitus est numerus. Ecēs. i. Euangelium,

Quinquagēsum octaua turba stultoz: sunt ingratii. Qui sibi
multa bñficia impēdi volūt/ ipi vō nunq̄ repēdūt: ad acci
piēdū hñt man⁹ aptas & aures/ ad dādū aut clausas. & tra
id ecēi. iij. Nō sit porrecta man⁹ tua ad accipiēdū/ & ad dās
dū collecta. Hi stulti septē nolis pñt dinosci: q̄s ponit h. Tho. ii. q. q.
cvij. ar. ii. q̄s sumpsit ex Seneca de bñficijs: vnde & multoplures elici
possent: s; ille ad pñs sufficiat. Itē ex summa vtu. c. de gratia.

Prima nola est: bñficiū numis retribuere: & ē vitiū excessus. Numis
inq̄: put. i. p. q̄bō nō d̄z/ aut citi⁹ q̄z d̄z: q̄ em̄ festinat reddere/nō aim̄ bas
bet grati bñficij/s; debitoris: ait Senec. ii. de. bñficijs. Itē Senec. Reij
ciēdi signū ē. p̄tius alid mun⁹ mittre/ & munus munere expugnare.
Qui numis cito cupit soluere/inuitus debet: & q̄ inuitus debet/ingras
tus est. Sūt & alie autoritates & grue ad. p̄positū/in summa vtu.

Scđa nola: bñficiū nō retribuere. Debz q̄libet bñficiū sibi factū los
cor tpe fm suā facultatē retribuere: nedū eq̄les/s; etiā maius. ii. q. cvj
ar. vi. Quilibz inq̄ cuiuscūq̄ & ditōis: qz etiā si paup sit/tñ bz qd red
dat. Elice ex articulo. ii. q. cvj. & ex summa vtu. & Burid. sup Ethico.
& h̄ p̄mus gradus fm Tho. in vitiō defectus.

Tertia no. bñficiū dissimulare: h̄ ē dū q̄s dissimulat quasi nō demō
strans se bñficiū accepisse. Dz plane ḡtus oīdere se bñficiū recepisse/
laudādoz magnificādo/ ita etiā vt nō clam referat ḡram: ingrat⁹ ē em̄
q̄ remotis arbitris ḡras agit: vt ait Senec. ii. li. de bñficijs. Si ingrat⁹
ē q̄ clam ḡras agit/q̄ ingrat⁹ erit q̄ bñficiū dissimulat.

Quarta nola/ & respectu p̄cedentū ḡuissima: bñficiū nō recognosce
re/p̄ obliuionē siue q̄cungz alio mō. Senec. Ingrat⁹ est q̄ bñficiū se ac
cepisse negat qd accepit. Ingrat⁹ est q̄ dissimulat. Ingrat⁹ q̄ nō reddit.
Ingrat⁹ oīm q̄ oblit⁹ est. Illi em̄ si nō soluū/tñ dnt: & extat apud il
los vestigiū meritorū intra & sciam inclusoz: & aliquā querti ad referē
dā ḡram aliq̄ cā pñt/si illos pudor ammouerit/si facilis occasio imus
tauerit: h̄ nunq̄ grat⁹ fieri p̄t cui bñficiū totū clapsum est.

Quinta: Retribuere mala p̄ bonis/odiū p̄ dilectōe. Sic Ethio ho
die faciebat in euāgeliō scribe & pbarisei murmurātes & eū/dū cēt eis
bñfici⁹: & tādē crucifixerūt. Sic romani Lamillū ex vrbe pepulerūt: q̄

Ingratorum

Duce tñ Gallica castra deuicerunt: et Athenien, legisdatorē Solonē in exilii miserūt: et Spartani cor, legislatorē Licurgū. Sic hodie q̄ cōs
tati seruit/nemini fuit: fac ḡt ituitū dī eidē fuias: et mercede n̄ pdes,

Sexta nola: vitupare bñficiū/ et nō solū dissimulare. Dicit cū dona
tur tibi equus: in os eius nō introspicias/q̄si p̄baturus eius etatē: h
cij est sp̄s vituparōis et ingratitudinis signū. Sic de alijs munerib
cū tibi dat paup amic⁹/ accipias placito. Sic in cibis app̄ ositis. Sūt
q̄ mot hospitē 2fundūt/si q̄ cibi nō fuerint parati: v̄c̄p̄ aliquā hoc ioco
et apto scōmata fieri solet: tu r̄ideris vt sint edentula; alib⁹ app̄ellaberis
(schend den gast.)

Septima nola: bñficiū q̄si maleficiū reputare/ et nō solū bñficiū obli
uisci. Hoc solet pueri scabiosi respectu matr⁹/ et scolastici paruuli respe
ctu magistror⁹ facere; q̄ bñficia correptionū et purgationū maleficia re
putat. Hoc religiosi et diuino cultui inacīci solent respectu dei face
re: q̄ cū singulari grā dei ad hoc s̄int electi/ putat h̄ sibi onus et quamē.
Hec elici ex. ij. q̄. q̄. cvij. ar. ij. Habet ecce nolas septē/ c̄b̄ dinoscere
poteris/si tu aut aliis sit de numero hor⁹ fatuoꝝ: q̄tenus discas tibi
cauere ab h̄ vito ne incidas: aut si incidisti te cruas. Nō pūū c̄m viz
tiū/ h̄ grāde: qd̄ Apl's dt̄ in nouissimis tpa: b̄ maxime inualitūꝝ. In no
vissimis inq̄t dico instabūt tpa periculosa: et erūt hoīes seip̄os aman
tes/cupidi/elati/supbi/blasphemi/parētib⁹ nō obediētes/ingrati. Es
ce pūctū. ij. Tūm. ij. Grāde vitiū est in hoīes ingratiudo. q̄nta putat
tis erit in deū ingratiudo/si tot et tatis ab eo susceptis bñficijs fueris
mis ingrati/q̄ nobis ex tā magna largit⁹ est charitate. Digna planc in
grator⁹ pena in speculo fatuoꝝ exp̄mit⁹/q̄ app̄ellar⁹ (die brütlchē schlaz
gen) q̄ q̄ plectunt oībo fiūt ridiculo: et 2fusionē patiunt⁹ corā om̄i p̄ lo:
x̄berant em̄ ferula nolata ad nates cū cātico q̄dam. Sic q̄ ingrati sūt
hoībo/h̄ 2fundūt corā eis rubore pfusi:cos fugiūt: q̄rum diuerticula
cū obuiāt: vellēt oēs bñficos suos esse mortuos: vt Encas silv⁹ in q̄
dam de epl'a. O he q̄lis 2fusio crit bis/q̄ ingrati fuerut deo:cum eis
2fusio fiet coram vniuerso mūdo. Qui me erubuerit mibi h̄ grās agē
do/seruendo/pfiteōdo/abo v̄l op̄e:būc erubescat̄c. et is q̄ sine veste nū
ptiali fuit/erubuit z̄c. Facile est deo grās agere: recognosce bñficia ei⁹
Si nō scis legere/ 2tēplare picturā in muris (Ab de fenster bret) Lau
da abho/ausculta laudatib⁹/serua mādata ei⁹ z̄c. et hec oīa ea infētōnes
q̄ sibi velis facere retributōcm p bñficijs. Dic cum David: Inclinat
ui cor meum ad faciēdas iustificatōes tuas in eternū/ p̄ter retributio
nem. s. tibi deo faciēdā p bñficijs mibi impēsis. Nō sic exp̄nit Pe. de
Eliaco sup̄ p̄mo senten. Est gratitudo seu bñficioꝝ recognitio si
gnū nobilitatis: et p 2trariū ingratiudo seu bñficioꝝ nō recognitio si
gnū rusticitatis. Patet igit⁹ q̄ illi q̄ nobiles reputant⁹/q̄ deū p ceteris
hoībo q̄ eos honorauit in honorār: subditos etiā suos q̄ multo sudore

merentur unde ipsi viuunt; et propter quod ipsi sunt in honore incessanter opprimitur: rusticissimi sunt; et feris videntur etiam tales deterioriores esse. Fere enim officia sue beneficia sentiuntur: sicut autem Sene. et experientia in leonibus docuit: sicut historie docentur; et leona apud Macharium in Eritaspa. Rustici igitur sunt tales prouti et nobiles boves: qui sunt digni ut cum vilibus penaz vili et ridiculosa plectantur. Vt si sunt hi ut sterquilinius: quod quanto magis perfundit radiis solis tanto magis fumus. Christus sole emittit et fecundat. Et hi quanto maiora lumina beneficiorum recipiunt tanto magis etra deum sumantur. Stercus diuinitas (oia ut stercora reputauit ait Paulus) quod in agros maceros dispergit Laurentius. Stercor voluntat. Copruratur in stercor reiumenta. Stercor gloria. Ois gloria eorum stercus et omnis. Quid inflaris namque? Hec stercora etra deum sumantur. Rogamus.

Feria.iiij. festum Visitatiois bte virginis.iiij. Julij.

Stultorum infinitus est numerus. Eccl. i.

Quinquagesima nona turba stultorum est: sibimet et placentium: (Spiegel narrat) Sunt qui sibimet in suis factis et dictis oibus se et placent: gloriantes de sua prudenter eloquentia/robore/ pulchritudine/nobilitate/diuitiis et sic de aliis.. De his hac hora et hodie festo visitatiois Marie erit mihi sermo: et ut puto non incongruus. Namne Maria humilis: cui in nullo suo sensu solo deo salustari suo aia exultauit: quem inde discat non fatue in se/sed prudenter in deo glari. Patet at hi satui quoniam nolis dinoscere: quod a b. Bre. et Tho. emi-

Prima nola est: exultare de bonis: quod ex se habitis: puta bona naturalia ut sunt ingenuus/intellexus/memoria/robur/pulchritudo: et bona spuria ut diuitiae/gloria/bonus/potentia: et bona spuria: ut gloria/scientia/sapientia/prudentia/philia. Est gloriosus et excelsus aliquid bene: et non ab alio sicut ea quod habent in feudis. Sunt igitur superbi satui speculatorum: qui ita gloriantur et exultant: quod a se habeant. Dicunt: non sumus tales: miser plane esset qui talia opinaretur/immo infidelis. Uterum quidem est si in universali sic opinaretur/aut qui in particulari/habuerit sine nota infidelitatis: et sile de fornicatione. de clara ex Tho. Porro non dixi quod opinaretur se a se bene: sed sic exultat ac si a se haberetur. Et quoniam habet pendens: habet modum: quod estimat se aliquid ab alio habere/non multum de habere gloriam a deo: sed cum de tali bono cogitat quod sit ab alio/reputatur dicentes intra se: ab alio habes. Item non iactat se de habere alium.

Gloria agit ei a quod habet. Qui igitur intra se gloriat et coram aliis se iactat: et gloria non agit/facit acutum ab alio non bene: et habet heu faciunt multi ex superbis/ qui de donis nature/fortune et glorie sibi a deo concessis: glorias agunt ea recognoscendo id est sibi puenisse/eum magnificando/laudando/ sibi obediendo: sive voluptati/voluntati/libidini parredo: iactant se de eis et a deo se gloriant. Ecce nola prima quod ad sinistram latitudinem per Christum oriente assuta est his stultis Recepte ac orientem. Ab oriente enim egreditur uobis lux: et a deo oriente uobis oem bonum.